

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการห้องสมุดและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2542 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ที่จัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนได้รับรางวัลห้องสมุดโรงเรียนดีเด่น ลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 ในปีการศึกษา 2539 ถึงปีการศึกษา 2541 จำนวน 14 โรงเรียน โดยแบ่งตามขนาดของห้องสมุดโรงเรียนคือ ห้องสมุดโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 โรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 โรงเรียน และห้องสมุดโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จำนวน 48 คน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 1651 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เลือกโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากตามขนาดของห้องสมุดโรงเรียน ดังนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียนขนาดเล็กห้องเรียนละ 3 คน จำนวนโรงเรียนละ 3 ห้อง ได้โรงเรียนละ 9 คน มี 6 โรงเรียน รวมจำนวน 54 คน
2. ห้องสมุดโรงเรียนขนาดกลางห้องเรียนละ 5 คน จำนวนโรงเรียนละ 3 ห้อง ได้โรงเรียนละ 15 คน มี 5 โรงเรียน รวมจำนวน 75 คน

3. ห้องสมุดโรงเรียนขนาดใหญ่ห้องเรียนละ 7 คน จำนวนโรงเรียนละ 3 ห้อง มี 1 โรงเรียน
โรงเรียนละ 11 ห้อง มี 1 โรงเรียน และโรงเรียนละ 12 ห้อง มี 1 โรงเรียน รวมมี 3 โรงเรียน 26 ห้องเรียน
จำนวน 182 คน

ตาราง 1 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนครู ทั้งหมด	จำนวน คณะกรรมการ	จำนวน นักเรียน ชั้น ป.4-6	จำนวน นักเรียนกลุ่ม ตัวอย่าง	หมายเหตุ
ห้องสมุดขนาดเล็ก			188	54	
โรงเรียนบ้านป่าแก สปอ.เมือง	6	4	23	9	ดีเด่นปี 2539
โรงเรียนบ้านสบปะ สปอ.เมือง	5	3	18	9	ดีเด่นปี 2540
โรงเรียนบ้านดอยก้อม สปอ.บ้านโฮ้ง	6	4	24	9	ดีเด่นปี 2541
โรงเรียนบ้านศรีป่า สปอ.แม่ทา	9	2	35	9	ดีเด่นปี 2540
โรงเรียนบ้านดอยคำ สปอ.แม่ทา	8	4	63	9	ดีเด่นปี 2541
โรงเรียนบ้านห้วยงูสิงห์ สปอ.ทุ่งหัวช้าง	7	3	25	9	ดีเด่นปี 2539
ห้องสมุดขนาดกลาง			332	75	
โรงเรียนบ้านห้วยห้า สปอ.บ้านโฮ้ง	12	2	63	15	ดีเด่นปี 2539
โรงเรียนบ้านป่าเส้า สปอ.เมือง	12	4	74	15	ดีเด่นปี 2540
โรงเรียนบ้านเหมืองง่า สปอ.เมือง	10	4	57	15	ดีเด่นปี 2540
โรงเรียนห้วยบันจ้อย สปก.เวียงหนองล่อง	9	3	51	15	ดีเด่นปี 2541
โรงเรียนบ้านเหมืองลึก สปอ.แม่ทา	10	2	87	15	ดีเด่นปี 2540
ห้องสมุดขนาดใหญ่			1131	182	
โรงเรียนบ้านห้วยไซ สปอ.บ้านธิ	20	4	127	21	ดีเด่นปี 2539
โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สปอ.ลี้	41	5	460	77	ดีเด่นปี 2541
โรงเรียนอนุบาลลำพูน สปอ.เมือง	63	4	544	84	ดีเด่นปี 2541
รวม	218	48	1651	311	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์คณะกรรมการห้องสมุดโรงเรียน หัวข้อสำหรับการสัมภาษณ์มีดังนี้

- 1.1 ข้อมูลส่วนตัว (ให้กรอกในแบบกรอกที่กำหนดให้)
- 1.2 งานบริหารและการสนับสนุนงานห้องสมุดในโรงเรียน
- 1.3 งานเทคนิคและงานประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดโรงเรียน
- 1.4 งานบริการและการจัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน
- 1.5 วิธีการสอนการใช้ห้องสมุดโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- 1.6 ปัญหาในการดำเนินงานด้านต่างๆ
- 1.7 ผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินการห้องสมุด

2. แบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในการใช้ห้องสมุดโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- 2.1 สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 ข้อ
- 2.2 การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มี 7 ข้อ
- 2.3 การช่วยงานห้องสมุดของนักเรียน มี 1 ข้อ
- 2.4 ความต้องการในการให้บริการของห้องสมุดโรงเรียน มี 1 ข้อ

3. แบบสังเกตสภาพของห้องสมุดโรงเรียน

- 3.1 สังเกตสภาพทั่วไปของการจัดห้องสมุด
- 3.2 สังเกตการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับงานห้องสมุด ตำรา บทความ คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดห้องสมุดโรงเรียน เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 ข้อมูลส่วนตัว
- 1.2.2 การบริหารและการสนับสนุนงานห้องสมุดโรงเรียน
- 1.2.3 การเทคนิคและงานประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดโรงเรียน
- 1.2.4 การบริการและการจัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน
- 1.2.5 วิธีสอนการใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- 1.2.6 สภาพปัญหาในการดำเนินงานด้านต่างๆ
- 1.2.7 ผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินงานห้องสมุด

1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาคั่นคว่ำแบบอิสระและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและนำมาปรับปรุง เพื่อนำไปทดลองใช้

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการห้องสมุดโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเทศบาลดุก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นห้องสมุดโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนห้องสมุดขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนห้องสมุดขนาดเล็ก 1 โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ในส่วนของคำถาม พบว่าคำถามที่ใช้ควรเป็นคำถามที่สามารถสื่อความได้เข้าใจง่าย

1.5 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ออกเก็บข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถาม

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด ตำรา บทความ คู่มือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดหัวข้อในแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- 2.2.1 สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน
- 2.2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการช่วยงานห้องสมุดของนักเรียน
- 2.2.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการให้บริการของห้องสมุดโรงเรียน

2.3 นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาคั่นคว่ำแบบอิสระ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาในด้านของรูปแบบและความครอบคลุมของเนื้อหาสาระ

2.4 นำแบบสอบถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทาบลาดุก จำนวน 15 คน

2.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและนำไปนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3. แบบสังเกต

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดโรงเรียน ตำรา บทความ คู่มือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวการสร้างแบบสังเกต

3.2 สร้างแบบสังเกตและแบบบันทึกการสังเกต โดยแยกออกเป็น 2 ตอนดังนี้

3.2.1 สภาพทั่วไปของการจัดห้องสมุด

3.2.2 การใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียน

3.3 นำแบบสังเกตเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้อง

3.4 นำแบบสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และนำแบบสังเกตไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีผู้ช่วยเก็บข้อมูลอีก 1 คน โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำคณะศึกษาศาสตร์ นำหนังสือเสนอถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน เพื่อแจ้งให้ทางโรงเรียนทาบและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยประสานงานกับทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง นัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์การเก็บแบบสอบถาม และการสังเกตการใช้ห้องสมุด โดยนัดเวลา ในระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน ถึง มิถุนายน 2542

3. ผู้วิจัยกำหนดเวลา 1 วัน เก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ 2 โรงเรียน โดยเลือกเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่อยู่ใกล้กัน ในการสังเกตการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียน ในช่วงเวลาเช้าและเที่ยงก่อนเข้าห้องเรียน สัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุดในช่วงเวลาเรียนและเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับนักเรียนในช่วงเวลาเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับ นำมาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่และนำเสนอในลักษณะ ต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต นำเสนอในรูปแบบบรรยายเชิงวิเคราะห์
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำเสนอในรูปตาราง หาค่าร้อยละ ประกอบคำบรรยาย